

Nr 16

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående en utredning om svenska privatkapitalisters engagemang i andra länder.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 400 av herrar *Öhman* och *Norling* och II: 470 av herr *Hagberg m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär en skyndsamt och grundlig utredning om svenska privatkapitalisters engagemang i andra länder.

I motionen anföres, att många svenska industri- och andra företag har stora ekonomiska intressen i utlandet. Det ligger nära till hands att antaga, att svenska storkapitalister lockas att öva inflytande över svensk politik för att främja sina egna intressen i utlandet. Det vore därför värdefullt att få klarlagt hur stora de svenska kapitalisternas intressen i utlandet är.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från valutakontoret, överståthållarämbetet (ÖÄ), Svenska bankföreningen, Sveriges allmänna exportförening och Sveriges industriförbund.

Valutakontoret anför, att kontoret vid ett antal tillfällen under 1940-talet föreskrivit deklarationsskyldighet för tillgångar, som ägdes av i Sverige bosatta personer. Den senaste mera omfattande deklarationen avsåg fordringar gentemot utlandet per den 31 december 1943. Den svenska allmänhetens tillgångar i utlandet uppgick då till 3 372 milj. kronor. Häre ingick affärsbankernas innehav av utländska aktier och obligationer. Någon möjlighet att nu med ledning av tillgängligt material framkonstruera dagens läge föreligger icke. Härför skulle krävas nya fullständiga deklara-tioner. Valutakontoret har för egen del intet behov av en sådan utredning. En dylik skulle dessutom bli tids- och kostnadskrävande. Valutakontoret kan med tillgängliga resurser icke åtaga sig ett sådant utredningsuppdrag.

ÖÄ framhåller, att de uppgifter, som skulle erfordras för den begärda utredningen — även bortsett från de hinder, som sekretessbestämmelserna kan lägga i vägen — icke torde kunna inhämtas enbart med anlitande av deklaramaterialet. Särskilda åtgärder av svårberäknelig räckvidd skulle erfordras. Ett utredningskrav, till synes betingat enbart av intresse för information, kan icke anses tillfyllest för igångsättande av en utredning av föreslagen art och omfattning.

Bankföreningen framhåller, att den ojämförligt mest betydande delen av svensk kapitalplacering i utlandet sker genom de större bolagens innehav av aktier i utländska dotterföretag. Att få upplysning rörande omfattningen av dessa engagemang möter, såsom framgår av motionerna, inga svårigheter. Beträffande andra former av kapitalplacering utomlands hän-

visar föreningen till valutakontorets möjligheter till kontroll. Föreningen avstyrker motionerna.

Exportföreningen, till vars yttrande *Industriförbundet* hänvisar, anför, att erövring av utländska avsättningsmarknader icke skulle varit möjlig utan betydande svenska investeringar i utlandet. De svenska företagens ekonomiska intressen i utlandet undandrar sig ingalunda insyn, om man bortser från vad som föranledes av helt normal och begränsad affärssekretess. Företagens utländska engagemang redovisas i deras koncernbalanser, varjämte en viss övervakning äger rum från valutakontorets sida. Föreningen avstyrker motionerna.

Utskottet. Den av motionärerna föreslagna utredningen avstyrkes av samtliga myndigheter och organisationer, som yttrat sig över motionerna.

Valutakontoret föreskrev år 1943 deklarationsskyldighet för i Sverige bosatta personers fordringar gentemot utlandet per den 31 december 1943. För att klarlägga det nuvarande läget i detta avseende skulle till att börja med krävas, att nya, fullständiga deklarationer infordrades. Valutakontoret har icke för avsikt att företaga dylika åtgärder och saknar för övrigt nödiga resurser härför.

Motionärerna har i sitt yrkande bl. a. hemställt att utredningen skall göras grundlig. Det synes tveksamt om en enbart på självdeklarationer grundad utredning kan anses motsvara detta önskemål eller om ytterligare åtgärder av nu icke bedömlig räckvidd skulle bli erforderliga härför. Det förefaller i vart fall uppenbart, att en utredning beträffande de i motionerna omnämnda förhållandena måste komma att draga avsevärda kostnader. I motionerna har vidare icke antytts för vilket ändamål utredningen skulle verkställas, bortsett från dess rent informativa syfte. Utskottet anser sig med hänsyn till här anförda omständigheter icke kunna förorda att den begärda utredningen kommer till stånd utan hemställer, att de likalydande motionerna I: 400 och II: 470 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 mars 1956

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Jonsson, John Wiktor*, Andersson, Axel, fru Wallentheim, herrar Jansson, Erik, Arrhén*, Holmqvist, Lundström, Strandler, Sörlin*, fru Hamrin-Thorell och fru Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla*, fru Sjöstrand, fru Svedberg, herrar Bark, Hammar, Andersson i Ronneby*, Braconier*, Nestrup, Östrand, Stiernstedt och Ericsson i Näs.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.